

Redegjørelse om
aktsomhetsvurderinger –
Respekt for grunnleggende
menneskerettigheter
og anstendige arbeidsforhold

REDEGJØRELSE I HENHOLD TIL ÅPENHETSLOVEN
FOR SPAREBANK 1 FORVALTNING

Aktsomhetsvurderinger gjennomført i 2024 av
SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS.

INNHold

1	Introduksjon	2
2	Organisering, retningslinjer og rutiner	2
3	Forankring av respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i retningslinjer og styringssystemer.....	3
4	Identifiserte negative konsekvenser og vesentlig risiko for berørte interessenter, samt iverksatte tiltak	5
4.1	Egen drift (egne ansatte).....	5
4.2	Kunderelasjoner (kunder)	5
4.3	3.3 Innkjøp (arbeidstakere i verdikjeden)	6
4.4	4.3 Investeringene.....	8
5	Kommunikasjon om aktsomhetsvurderingene	10
6	Vedlegg	11
	SpareBank 1 Forvaltnings håndtering av krigen på Gaza og økt bosetterm vold på Vestbredden.....	11

1 Introduksjon

Kravene i åpenhetsloven

Åpenhetsloven inneholder en plikt for selskaper til å utføre aktsomhetsvurderinger, og redegjøre for disse. Redegjørelsen skal minst inneholde:

- en generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene

2 Organisering, retningslinjer og rutiner

Om denne redegjørelsen

SpareBank 1 Forvaltning AS følger lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (Åpenhetsloven).¹ Dette dokumentet er utarbeidet for å oppfylle SpareBank 1 Forvaltning AS plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderingene i samsvar med OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv for året 2024. Den dekker egen drift, selskapets leverandørkjede (innkjøp) og investeringsvirksomheten.

Redegjørelsen gjelder både SpareBank 1 Forvaltning AS og datterselskapet Odin Forvaltning AS (heretter SpareBank 1 Forvaltning). Denne redegjørelsen gjelder som utgangspunkt for begge selskapene, der annet ikke er nevnt.

Redegjørelsen er godkjent av styret og daglig leder i begge selskap.

Om selskapene og forretningsområdene

SpareBank 1 Forvaltning AS er et verdipapirforetak direkte eiet av SpareBank 1-bankene og LO med forbund. Selskapet eier 100 prosent av aksjene i datterselskapet Odin Forvaltning AS, som er et forvaltningsselskap for verdipapirfond. Konsernet leverer produkter og tjenester til et bredt spekter av kunder, fra småsparere til det formuende og det institusjonelle markedet.

Konsernet hadde ved utgangen av 2024 139 ansatte, hvorav 67 i SpareBank 1 Forvaltning AS og 72 i Odin Forvaltning AS. Konsernets forvaltningskapital var ved utgangen av 2024 180,1 milliarder kroner, hvorav 37,4 milliarder kroner i SpareBank 1 Forvaltning AS og 142,7 milliarder kroner i Odin Forvaltning AS.

SpareBank 1 Forvaltning AS er et verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenester og tilknyttede tjenester etter verdipapirhandelloven. Selskapets hovedaktiviteter er forvaltning av diskresjonære porteføljer for offentlige og private virksomheter og formuende kunder, samt ordreformidling og oppgjør på vegne av bankene i SpareBank 1-alliansen og deres kunder. Selskapet har også ansvar for drift og utvikling av det digitale kundetilbudet på spareområdet for bankene i SpareBank 1-alliansen. Selskapets ansatte sitter fordelt på hovedkontoret i Oslo, samt filialene i Stavanger, Trondheim og Tromsø. SpareBank 1 Forvaltning AS har konsernfunksjoner som økonomi, kommunikasjon, IKT, forretningsutvikling og marked som leveres til datterselskapet Odin Forvaltning AS. I tillegg utøves en del av konsernets innkjøpsfunksjoner gjennom morselskapet.

Odin Forvaltning AS er et forvaltningsselskap med konsesjon til å forvalte verdipapirfond og alternative investeringsfond, samt å yte individuell porteføljeforvaltning og investeringsrådgivning. Selskapets hovedaktivitet er forvaltning av verdipapirfond og Odin Forvaltning AS forvalter 29 fond pr. utgangen av 2024.

¹ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-99>

Fondene markedsføres under to merkevarer, Odin og SpareBank 1. I tillegg har Odin tre kombinasjonsfond under SR-Bank navnet. Odin Forvaltning AS har hovedkontor i Oslo, filialer i Stavanger og i Sverige, og et datterselskap i Finland (OY Fondex AB).

3 Forankring av respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i retningslinjer og styringssystemer

Overordnet om forankring av internasjonal standard for aktsomhetsvurderinger i virksomheten

SpareBank 1 Forvaltnings tilnærming til Åpenhetsloven er basert på OECDs standard for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv og FNs retningsgivende prinsipper for menneskerettigheter og næringsliv (UNGP). Disse er forankret i konsernets strategi, policy for bærekraft, policy for menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold, samt begge selskaps retningslinjer for ansvarlig forvaltning (og rådgivning).

Åpenhetsloven er avgrenset til å gjelde egen virksomhet og leverandørkjede («oppstrøms verdikjede»), mens OECD- og FN-retningslinjene krever aktsomhetsvurderinger for hele verdikjeden. For en ansvarlig investor betyr det å avdekke og adressere risiko for menneskerettighetsbrudd og brudd på anstendige arbeidsforhold knyttet til investeringene. Både SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS integrerer derfor aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD- og FN-retningslinjene i investeringsvirksomheten.

Policy for menneskerettigheter og etiske retningslinjer

SpareBank 1 Forvaltning har en egen policy for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som definert i internasjonale konvensjoner. Denne gjelder for konsernet, og ble sist oppdatert i 2024.

Policyen legger til grunn at SpareBank 1 Forvaltning skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom konsernets virksomhet, og jobbe systematisk med å unngå og bidra til negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Det innebærer at det ikke skal utøves virksomhet som strider med respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Konsernets ansvar inkluderer å unngå, og håndtere, negative konsekvenser relatert til ansatte, menneskerettigheter, miljø, bestikkelser, forbrukere og selskapets styring, som kan forbindes til egen drift, leverandørkjeder og andre forretningsforbindelser, samt investeringer.

Dersom det avdekkes brudd på policy for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold skal SpareBank 1 Forvaltning stanse, forebygge eller avbøte, og, etter beste evne, bidra til å gjenopprette forholdet.

Det følger av Policy for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold at SpareBank 1 Forvaltning skal påse at leverandører og forretningspartnere har styrende prinsipper og instruksjoner som minimum inneholder standpunkt og føringer for:

- Forbud mot barnearbeid
- Fritt valgt arbeid
- Rett til organisering
- Forbud mot diskriminering og trakassering
- Arbeidstid som ikke overskrider grenser i lokal lovgivning
- Rettferdig lønn

Videre står respekt for grunnleggende menneskerettigheter sentralt i SpareBank 1 Forvaltnings etiske retningslinjer, som understreker at den enkelte må:

- vise respekt for de grunnleggende menneskerettighetene, slik disse er beskrevet i sentrale menneskerettighetskonvensjoner, i utførelsen av sitt arbeid eller verv for selskapet
- aktivt medvirke til at selskapets forretningsforbindelser og de selskapene som selskapet investerer i respekterer menneskerettighetene
- være kjent med, og bidra til å oppfylle selskapets ambisjoner for samfunnsansvar, miljø og bærekraft

SpareBank 1 Forvaltning som arbeidsgiver og innkjøper

SpareBank 1 Forvaltnings forpliktelse om å etterleve grunnleggende menneskerettigheter som arbeidsgiver og innkjøper er forankret i SpareBank 1 Gruppens HR-strategi, SpareBank 1 Forvaltnings rutiner for varsling, rutiner for personvern og etiske retningslinjer.

SpareBank 1 Forvaltning som investor og rådgiver

Forankring i overordnet strategi og policy for bærekraft

Bærekraft og ansvarlig forvaltning er integrert konsernets strategi for 2024-2026. Bærekraftstrategien skal sikre at egen drift, forvaltning, rådgivning og spareområdet i SpareBank 1-alliansen skal stå seg både på kort og lang sikt, samtidig som den gir premisser for ansvarlig forvaltning i tråd med rådende standarder og normer.

Konsernstrategien ble revidert i 2025, og under hovedleveransen "bærekraftig porteføljestyling" er aktsomhetsvurderinger og hensyn til menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter tydelig fremhevet.

SpareBank 1 Forvaltnings policy for bærekraft, sist oppdatert i 2024, understreker at forvaltningen av kunders midler skal følge internasjonalt anerkjente retningslinjer for ansvarlige investeringer, deriblant UN Global Compact.

SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS har signert de FN-støttede prinsippene for ansvarlige investeringer (PRI). Det innebærer en forpliktelse til å hensynta miljø, sosiale og forretningsetiske forhold i analyse av selskaper og fond, være en aktiv investor og eier og rapportere på hvordan prinsippene etterleves. SpareBank 1 Forvaltning AS ble innmeldt i PRI i 2023, og vil i samsvar med regelverket rapportere for året 2024, i 2025. Odin Forvaltning AS signerte prinsippene i 2012.

SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS følger ekskluderinger besluttet av NBIM i henhold til *Retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland*. NBIMs eksklusjonsliste legger til grunn internasjonale standarder for menneskerettigheter og ILOs standarder for arbeidstakerrettigheter i tillegg til andre standarder og mål for bærekraft og ansvarlig og etisk virksomhet.

Retningslinjer for ansvarlig forvaltning og rådgivning

SpareBank 1 Forvaltning og Odin Forvaltning har etablert retningslinjer for ansvarlig forvaltning og rådgivning, som forklarer hvordan selskapene integrerer internasjonale standarder og tar hensyn til negativ påvirkning på bærekraftsfaktorer i investeringsprosessen. Som følge av iboende forskjeller i virksomhetsområdene mellom selskapene er retningslinjene noe ulike, for å sikre en hensiktsmessig operasjonalisering av ansvarlige forvaltning.

Retningslinjene understreker at SpareBank 1 Forvaltning forventer at porteføljeselskaper opptrer i tråd med de ti prinsippene i FN Global Compact, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper, UNGP og underliggende konvensjoner for disse, som inkluderer den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) kjernekonvensjoner for grunnleggende arbeidstakerrettigheter.

Ved investeringsbeslutninger og i den løpende gjennomlysningen av porteføljen benytter SpareBank 1 Forvaltning atferdsbaserte eksklusjonskriterier basert på de ti prinsippene i FN Global Compact. Dette for å unngå investeringer i selskaper der det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for:²

- grove eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter
- grove eller systematiske brudd på arbeidstakerrettigheter
- alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner
- salg av våpen til stater
 - i væpnede konflikter som benytter våpnene på måter som utgjør alvorlige og systematiske brudd på folkerettens regler for stridighetene, eller

² I tillegg til andre ESG-kriterier. Se <https://SpareBank1fond.no/slik-investerer-vi/baerekraftige-investeringer/>.

- som er omfattet av ordningen for statsobligasjonsunntaket omtalt i mandatet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland

SpareBank 1 Forvaltning anvender også produktbaserte eksklusjonskriterier som blant annet omfatter utelukkelse av selskaper som har omsetning knyttet til kontroversielle våpen.

Organisering og ansvar

Det er selskapets øverste ledelse, som har ansvar for å påse at SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS gjennomfører aktsomhetsvurderinger relatert til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt rapporterer årlig i henhold til åpenhetsloven. Dette ansvaret henger sammen med styrets øvrige ansvar for å påse at selskapet til enhver tid har oppdatert policy og rutiner for å respektere og fremme menneskerettigheter gjennom sin virksomhet og sine forretningsforbindelser, herunder også i investeringsvirksomheten.

Administrerende direktør i begge selskap er ansvarlig for at det utarbeides en årlig redegjørelse, at det utarbeides rutiner for aktsomhetsvurderinger og at ledergruppen sikrer operasjonalisering av disse i sine virksomhetsområder.

4 Identifiserte negative konsekvenser og vesentlig risiko for berørte interessenter, samt iverksatte tiltak

Selskapet har kartlagt faktiske og potensielle negative konsekvenser relatert til menneskerettigheter og standarder for anstendige arbeidsforhold for egen drift, leverandørkjeden og investeringsporteføljen. Disse er vurdert med hensyn til berørte interessentgrupper og oppsummeres nedenfor.

Gjennomførte tiltak omfatter både målrettet oppfølging av identifiserte faktiske eller potensielle brudd og generelle tiltak for å styrke arbeidet med aktsomhetsvurderinger.

4.1 Egen drift (egne ansatte)

Respekt og omtanke for ansatte er en bærebjelke i konsernets etiske retningslinjer og HR-strategi. SpareBank 1 Forvaltning vektlegger en systematisk tilnærming til blant annet likestilling og å hindre diskriminering. SpareBank 1 Forvaltning kjøper HR-tjenester fra SpareBank 1 Gruppen AS på vegne av konsernet.

Blant fokusområdene som er relevante for åpenhetslovens virkeområde er arbeidet knyttet til likestilling og anti-diskriminering. Samarbeid med ansattes organisasjoner og arbeidsmiljøutvalg er etablert. I konsernets rutine for varsling er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter og konsernets interne regler.

Identifiserte negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser for egne ansatte, samt iverksatte tiltak:

Avdekket risiko/konsekvenser	Tiltak
Det ble i 2024 avdekket et enkelttilfelle av brudd med overtidsbestemmelsene. Dette gjaldt en ansatt i en kort periode.	Da dette ble avdekket ble det umiddelbart iverksatt tiltak for å sikre at overtidsreglementet overholdes, deriblant gjennomgang av interne rutiner.

4.2 Kunderelasjoner (kunder)

Beskyttelse av persondata er strengt regulert gjennom personopplysningslovensom henger nært sammen med grunnleggende rettigheter for individet.

SpareBank 1 Forvaltning er opptatt av å beskytte kunders personopplysninger. Hvordan dette gjøres er beskrevet i personvernerklæringen på SpareBank 1-bankenes og foretakenes felles nettside om personvern.³

³ <https://www.sparebank1.no/nb/bank/om-oss/personvern.html>

Identifiserte negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser på personvernområdet, samt iverksatte tiltak:

Avdekket risiko/konsekvenser	Tiltak
SpareBank 1 Forvaltning behandler personopplysninger. Selv med gode rutiner og opplæring i organisasjonen vil det kunne skje hendelser der personopplysninger ikke er håndtert korrekt.	SpareBank 1 Forvaltning har rutiner for behandling av personopplysninger og håndtering av personvernsvik. Brudd på personvern blir håndtert i henhold til disse, herunder eventuell rapporteringsplikt og behov for tiltak som opplæring eller systemgjennomganger.

4.3 Innkjøp (arbeidstakere i verdikjeden)

Konsernets policy for bærekraft beskriver SpareBank 1 Forvaltnings forventninger til leverandører og samarbeidspartnere om respekt for grunnleggende hensyn til miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet.

Konsernets innkjøp er organisert gjennom: (1) egne lokale avtaler håndtert av SpareBank 1 Forvaltning på vegne av SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS og (2) fellesinnkjøp i SpareBank 1-alliansen, levert av Avdeling for Allianseinnkjøp i SpareBank 1 Utvikling.

Egne innkjøpsavtaler

For egne innkjøp håndtert av SpareBank 1 Forvaltning AS består leverandørene hovedsakelig av norske og/eller veletablerte selskaper innen bransjer der risikoen for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold anses som lav. De største innkjøpskategoriene omfatter IT-tjenester, software, konsulent- og advokattjenester og investeringsrelaterte data. Med utgangspunkt i en risikobasert tilnærming er SpareBank 1 Forvaltning særlig oppmerksomme på risiko knyttet til IT-innkjøp, håndverkertjenester og renholdstjenester.

SpareBank 1 Utvikling er konsernets største leverandør og en sentral samarbeidspartner. SpareBank 1 Utvikling er organisert med hovedkontor i Oslo, men med deler av virksomheten lokalisert til Tromsø, Stavanger og Trondheim. Det er SpareBank 1 Forvaltnings vurdering at selskapet er godt organisert med kvalitetssystemer og rutiner som sikrer etterlevelse av våre forventninger til leverandører. Selskapet rapporterer også i henhold til kravene i Åpenhetsloven. Risiko knyttet til lønns- og arbeidsvilkår, organisasjonsfrihet og HMS vurderes å være godt innenfor akseptabelt nivå. Videre er det SpareBank 1 Forvaltnings oppfatning at selskapet er opptatt av mangfold og arbeider aktivt mot diskriminering overfor egne ansatte og underleverandører. Den mest sannsynlige risiko vil være forbundet med etterlevelse av Arbeidsmiljølovens bestemmelser om lovlig arbeidsbelastning. Selskapet bekrefter imidlertid å ha på plass gode rutiner og oppfølgingsmekanismer for å minimere denne risikoen.

For underleverandører til SpareBank 1 Utvikling, er SpareBank 1 Forvaltning godt kjent med hvordan selskapet opererer med tanke på kontraktsvilkår og oppfølging av underleverandører. Dette er nedfelt i kvalitetssystemet kBoka, et rammeverk som er tilgjengelig for konsernet.

Identifiserte negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser forbundet med egne innkjøp, samt iverksatte tiltak:

Avdekket risiko	Tiltak
Konsernet ble i april 2024 gjort kjent med at en leverandør til Odin Forvaltning AS var involvert i en sak knyttet til rapportert ukultur og langtrukken håndtering av varslinger.	SpareBank 1 Forvaltning innhentet ytterligere informasjon om forholdene direkte fra selskapet. SpareBank 1 Forvaltning kommuniserte tydelige forventninger om at leverandører har retningslinjer og policyer som ivaretar arbeidstakers rettigheter, samt sikrer etterlevelse av disse. Kundeforholdet med selskapet ble avviklet i 2025.

Konsernet ble i oktober 2024 gjort kjent med at det i flere norske advokatforetak foregikk brudd på arbeidstidbestemmelser, spesielt for advokatfullmektiger.	SpareBank 1 Forvaltning kontaktet advokatselskap det kjøpes tjenester fra for å avdekke om det forelå risiko for brudd med arbeidstidsbestemmelsene. Dette ble avkreftet. Konsernets forventninger til ivaretagelse av arbeidstakeres rettigheter ble kommunisert.
---	--

Arbeidstilsynet førte tilsyn med Odin Forvaltning AS' innkjøp av renholdstjenester i februar 2024. Ingen kritikkverdige forhold ble avdekket.

Innkjøpssamarbeid i SpareBank 1

En stor andel av konsernets innkjøp går gjennom innkjøpssamarbeid i SpareBank 1-alliansen, håndtert av SpareBank 1 Utviklings Avdeling for Allianseinnkjøp. Avdeling for Allianseinnkjøp gjennomfører aktsomhetsvurderingene for fellesinnkjøp, som omfatter oppfølging av leverandører med forhøyet risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Med utgangspunkt i tidligere risikovurderinger er det særlig oppmerksomhet rettet mot følgende innkjøpskategorier med identifisert forhøyet risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden:

- Kontormøbler
- IT-systemer
- IT-hardware
- Konsulent- og bemanningsselskaper

Identifiserte negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser forbundet med SpareBank 1-fellesinnkjøp, samt iverksatte tiltak:⁴

Avdekket risiko/konsekvenser	Tiltak
I oktober 2024 skjerpet regjeringen frarådingen til norske selskaper om å drive handel og næringsvirksomhet som bidrar til å opprettholde den folkerettsstridige israelske tilstedeværelsen på okkupert palestinsk territorium. Avdeling for Allianseinnkjøp har vurdert om leverandører til alliansen står oppført på FNs liste over selskaper som vesentlig bidrar til opprettholdelsen av okkupasjonen, men har ikke avdekket dette. Imidlertid kan det ikke utelukkes at det finnes aktører eller underleverandører som omfattes av regjeringens fraråding.	Ingen øvrige tiltak er iverksatt. Leverandørlisten overvåkes jevnlig.
Som følge av at leverandørkjeder og eierstrukturer kan være komplekse og lite transparente, kan det være utfordrende å avdekke faktiske og mulige negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold med mindre leverandører selv rapporterer eller det avdekkes via andre kilder. Dette gjør at risikoen for at det kan forekomme negative konsekvenser på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold er til stede, uten at dette nødvendigvis avdekkes gjennom aktsomhetsvurderinger.	Innføring av strengere reguleringer for å styrke den digitale operasjonelle motstandskraften til foretak i finanssektoren - DORA - vil bidra til bedre risikostyring av tredjeparter også innen bærekraft.. Implementeringen av DORA-kravene i SpareBank 1 Utvikling vil medføre at Avdeling for Allianseinnkjøp får en bedre oversikt over leverandørenes underleverandører, kritikalitet og risiko tilknyttet avtalene. Alt dette vil også øke kvaliteten til arbeidet med bærekraft i leverandørkjede på sikt.

⁴ SpareBank 1 Utvikling årsrapport for 2024

4.4 Investeringene

Investorer med globale porteføljer har en løpende risiko for å bli forbundet med alle former for næringslivsrelaterte brudd på menneskerettigheter og anstendig arbeidsliv gjennom selskaper de er investert i. Aktsomhetsvurderinger skal bidra til å avdekke slike forhold, både før investeringsbeslutninger og i den eksisterende porteføljen. Aktsomhetsvurderinger gjennomføres i forbindelse med investeringsbeslutninger på følgende måte:

For direkteinvesteringer:

- Screening av flere relevante databaser for å avdekke eventuelle kjente anklager om involvering i brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter.⁵
- Vurdering av bransjeeksponering og geografisk eksponering, herunder kartlegging av eventuelle aktiviteter forbundet med konfliktområder. Vurdering av selskapsspesifikke forhold og indikatorer for hvordan selskapet jobber for å integrere respekt for menneskerettigheter i virksomheten.

For fondsseleksjonen:

- Fondene gjennomlyses mot NBIMs eksklusjonsliste, samt produkt- og atferdsbaserte kriterier slik som det fremgår av konsernets retningslinjer for ansvarlig forvaltning.
- Det vurderes om fondsleverandøren har egnede rutiner for aktsomhetsvurderinger i investeringene i samsvar med UNGP og OECDs retningslinjer.

For den kontinuerlige fond- og porteføljeovervåkingen: SpareBank 1 Forvaltning gjennomlyser hele porteføljen kvartalsvis for å sikre at de er i tråd med NBIMs eksklusjonsliste, avdekke eventuelle brudd på FN Global Compact, samt øvrige avvik mot konsernets på produkt- og atferdsbaserte kriterier. Porteføljene kan også bli gjennomlyst ved hyppigere intervall dersom ekstraordinære situasjoner krever dette.

Identifiserte negative konsekvenser eller vesentlig risiko for negative konsekvenser forbundet med deler av porteføljen, samt iverksatte tiltak:

Nedenstående gjelder investeringsporteføljen til Odin og SpareBank 1 Forvaltning:

Avdekket risiko/konsekvenser	Tiltak
I 2024 ble et selskap i Odin Forvaltning AS' rentefond og SpareBank 1 Forvaltning AS' obligasjonsportefølje knyttet til mulig tvangsarbeid i verdikjeden i Kina.	Odin Forvaltning AS tok, på vegne av konsernet, kontakt med selskapet for å få en redegjørelse. Selskapet iverksatte tiltak og planlegger ytterligere revisjon av underleverandøren samt stedlig besøk. Det er konsernets vurdering at det er en forhøyet risiko for brudd på menneskerettighetene i verdikjeden til dette selskapet, og vil følge opp saken videre.
SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS har kartlagt investeringer i selskaper som kan være involvert i konflikten i Midtøsten gjennom sin virksomhet eller salg av varer og tjenester. Virksomhet i okkuperte områder og/eller konfliktområder er forbundet med forhøyet risiko for brudd på menneskerettigheter og folkeretten.	Der det har blitt avdekket mulig eller faktisk negative konsekvenser på menneskerettigheter som følge av brudd på folkeretten eller krenkelse av individets rettigheter i krig og konflikt, har selskapene blitt fulgt opp, enten direkte eller indirekte via fondsleverandør. Det er gjennomført fondsbytter og nedsalg i selskaper som følge av forhøyet risiko for brudd på konsernets retningslinjer for ansvarlig forvaltning og rådgivning. Ytterligere informasjon i vedlegg.

⁵ F.eks. NBIMs eksklusjonsliste, Business and Human Rights Resource Centre, OECD Watchs register for klagesaker under OECDs retningslinjer, andre finansinstitusjoners eksklusjonslister og Sustainalytics.

SpareBank 1 Forvaltning og Odin Forvaltning AS er bredt investert i selskaper i hele verden. Dette innebærer også selskaper i land der risikoen for brudd på arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter er forhøyet. Det er en risiko for brudd på menneskerettighetene eller arbeidstakerrettighetene i selskapene, eller deres leverandørkjede.	SpareBank 1 Forvaltning og Odin Forvaltning gjennomlyser porteføljer og fond for brudd på UN Global Compacts prinsipper knyttet til menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Det er en kvartalsvis gjennomgang av selskaper som blir flagget for mulig brudd på prinsippene. Hensikten med denne gjennomgangen er å redusere risikoen for at selskaper konsernet har investeringer i medvirker til alvorlige eller systematiske brudd på menneskerettigheter eller arbeidstakerrettigheter.
--	--

Nedenstående gjelder investeringsporteføljen til SpareBank 1 Forvaltning AS:

Avdekket risiko/konsekvenser	Tiltak
SpareBank 1 Forvaltning AS er indirekte investert i et kinesisk teknologiselskap som er anklagd for å medvirke til menneskerettighetsbrudd gjennom utvidet sensur og overvåkning av brukere på deres plattform, uten tilstrekkelig beskyttelse av ytringsfrihet og personvern. Selskapet er anklagd for å dele informasjon om brukere med kinesiske myndigheter.	SpareBank 1 Forvaltning AS har vært i kontakt med forvalterne av tre ulike fond som er investert i selskapet, og kommunisert konsernets forventninger til at porteføljeselskapene respekterer grunnleggende menneskerettigheter. SpareBank 1 Forvaltning AS vurderer at forvalterne har gode, pågående prosesser, og vil følge med på utviklingen gjennom 2025.
Tre selskaper i porteføljen til SpareBank 1 Forvaltning AS anses for å ha forhøyet risiko for brudd på anstendige arbeidsforhold i henholdsvis deleid datterselskap, leverandørkjede og egen drift. Bruddene omhandler et tilfelle av arbeidsulykker der ansattes liv har gått tapt, samt to tilfeller av moderne slaveri. Selskapene er eid indirekte gjennom fond.	SpareBank 1 Forvaltning AS har vært i dialog med fondsforvalter for å sikre at selskapene blir fulgt opp på en hensiktsmessig måte. Alle avvikene ligger noen år tilbake i tid. SpareBank 1 Forvaltning AS har kommunisert forventninger til at forvalterne sikrer at selskapene de investerer i har tilstrekkelige HMS-rutiner, samt oppfyller ILO-konvensjonene.
Et selskap i porteføljen til SpareBank 1 Forvaltning AS er anklagd for brudd på menneskerettigheter som følge av en skogbrann i 2023 der menneskeliv gikk tapt. Selskapets utstyr var det direkte opphavet til brannene. Selskapet er eid indirekte gjennom fond.	SpareBank 1 Forvaltning AS har bedt forvalter om en redegjørelse for investeringen i selskapet. Det er pågående juridiske prosesser i forbindelse med inngåelse av forlik i etterkant av brannene. SpareBank 1 Forvaltning AS vil følge opp saken videre i 2025.
Som følge av økt geopolitisk spenning og planer for opprustning i Europa har det vært økt søkelys rettet mot forsvarsindustrien. Kontroversielle våpen, deriblant kjernevåpen, skiller ikke mellom sivile og militære mål, og bryter dermed folkeretten. Det er økt sannsynlighet for at fondsforvaltere vil øke allokeringen til forsvarsindustrien, og med det øker risikoen for å bidra til finansiering av våpen som bryter med grunnleggende menneskerettigheter.	SpareBank 1 Forvaltning AS har gjennomlyst porteføljen kvartalsvis for å overvåke all eksponering til forsvarssektoren og våpenindustrien. Selskaper som flagges for kontroversielle våpen, herunder kjernevåpen eller sentrale komponenter til kjernevåpen, vil følges opp med forvalter. Ett fond er solgt ut som følge av at fondet var investert i et underliggende fond som hadde investeringer i et selskap som bidro til utviklingen av det indiske atomvåpenprogrammet. To selskaper er under oppfølging for å avklare hvorvidt selskapets virksomhet er å anse for å være sentral for utviklingen av kjernevåpen.

5 Kommunikasjon om aktsomhetsvurderingene

SpareBank 1 Forvaltning svarer på henvendelser om aktsomhetsvurderingene i henhold til informasjonsplikten i åpenhetsloven.

For spørsmål om denne redegjørelsen og konsernets tilnærming til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, kontakt baerekraft@sparebank1.no, og skriv at henvendelsen gjelder SpareBank 1 Forvaltning.

Godkjent av styret og daglig leder 25.06.2025

6 Vedlegg

SpareBank 1 Forvaltnings håndtering av krigen på Gaza og økt bosettervold på Vestbredden

SpareBank 1 Forvaltning har over lengre tid, også i forkant av 7. oktober 2023, overvåket investeringer i selskap som er tilknyttet næringsvirksomhet i okkuperte palestinske områder. Som følge av den tilspissede situasjonen i forbindelse med Gaza-krigen og økende voldsbruk mot palestinere også på Vestbredden, gjennomførte SpareBank 1 Forvaltning skjerpede aktsomhetsvurderinger for å kartlegge og følge opp investeringer med mulige koblinger til alvorlige menneskerettighetsbrudd og brudd på folkeretten.

Aktsomhetsvurderingene omfattet både SpareBank 1 Forvaltning AS' diskresjonære forvaltning og datterselskapet Odins Forvaltning AS' fond. For å vurdere om selskapers virksomhet bryter med konsernets retningslinjer for ansvarlig forvaltning og rådgivning ble det utarbeidet et eget rammeverk for skjerpede aktsomhetsvurderinger i samsvar med internasjonale standarder (FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper) og autoritativ veiledning fra OHCHR. Konkret ble følgende gjennomført:

- Gjennomlysning av SpareBank 1 Forvaltning AS og Odin Forvaltning AS sine porteføljer for å sjekke eksponering mot selskaper anklaget for involvering i okkupasjon og/eller menneskerettighetsbrudd i okkuperte palestinske områder. Gjennomlysningen tok utgangspunkt i FNs database over selskaper anklaget for aktiviteter i okkuperte palestinske områder i tillegg til lister publisert av sivilsamfunnsorganisasjoner (deriblant Who Profits, og Don't Buy Into Occupation)
- Vurdering av selskapene som ble identifisert som tilknyttet konflikten/okkupasjonen for å vurdere graden av involvering i potensielle alvorlige menneskerettighetsbrudd og i hvilken grad aktiviteten til selskapene kan utgjøre et vesentlig bidrag til okkupasjonsvirksomheten. Selskapenes rutiner for aktsomhetsvurderinger og virksomhet i konfliktområder ble kartlagt
- Dialog med sivilsamfunnsorganisasjoner som følger menneskerettighetssituasjonen i palestinske områder
- Oppfølging av direkteinvesteringer (kontakt med selskapene) og eksterne fondsforvaltere i tråd med retningslinjene for ansvarlig forvaltning og rådgivning, for å innhente informasjon, signalisere forventninger og vurdere om selskapene eller de eksterne forvalterne utøver tilstrekkelig skjerpet aktsomhet i samsvar med de internasjonale standardene

Resultat av kartleggingen

I ett tilfelle ble det vurdert at et selskap som selger ikke-militært utstyr brukt av det israelske militæret ikke hadde utøvd tilstrekkelig aktsomhet for å håndtere risikoen for kobling til alvorlige menneskerettighetsbrudd. Det ble besluttet å selge seg ut av dette selskapet, samt fond som holder selskapet. Det ble også identifisert indirekte eierskap i to israelske banker. Investeringene ble vurdert som uakseptabel risiko for brudd med konsernets retningslinjer. Disse selskapene ble holdt gjennom fond og det er dermed gjennomført oppfølging av eksterne forvalter.

I oppfølging av eksterne forvaltere er selskaper som selger IT-tjenester til IDF (ingen tilfeller knyttet direkte til militært utstyr) og andre myndighetsorganer prioritert. Dette gjelder også selskaper koblet til utvinning av naturressurser i okkuperte områder, og selskaper som bidrar til større infrastrukturprosjekter.

Avvikene fra retningslinjene er relatert til selskapers salg av varer og tjenester, såkalt «direkte forbindelse», og ikke forårsaket eller bidratt til menneskerettighetsbrudd.

Øvrig informasjon

Datakvalitet og oppfølging

Det er begrenset tilgang på kvalitetssikret informasjon om omstendighetene selskapene opererer i og deres håndtering av disse. Dette gjør det krevende for investorer å vurdere grad av involvering i og alvorlighetsgrad av eventuelle menneskerettighetsbrudd, samt i hvilken grad et selskap gjennom sine varer og tjenester bidrar vesentlig til okkupasjonen. Det er også vanskelig å bedømme om selskap/fondsforvalters utøvd aktsomhet er i tråd med internasjonale standarder. Anbefalingen fra internasjonal ekspertise på FN- og OECD-retningslinjene

på generelt grunnlag at investorer følger opp aktørene for å signalisere tydelige forventninger over tid, fremfor å selge seg ut i første omgang. SpareBank 1 Forvaltning har fulgt denne tilnærmingen.

Samarbeid og erfaringsdeling

SpareBank 1 Forvaltning mener samarbeid og erfaringsdeling er viktig for å fremme ansvarlige investeringer i samsvar med internasjonal standard for aktsomhetsvurderinger. Derfor deltok SpareBank 1 Forvaltning i 2024 på flere seminarer arrangert av den uavhengige organisasjonen Shift, det internasjonalt ledende senteret for FNs retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter, for å dele erfaringene med skjerpede aktsomhetsvurderinger for investeringer knyttet til konfliktområder.

Videre arbeid

Arbeidet med å overvåke og vurdere selskap med tilknytning til Palestina-konflikten inngår nå kvartalsvis screening som en del av den rutinemessige oppfølgingen av totalporteføljen til SpareBank 1 Forvaltning. FNs database over selskaper anklaget for aktiviteter i okkuperte palestinske områder legges til grunn for screeningen, men også andre selskap følges opp der det er indikasjon på forhøyet risiko for brudd på konsernets retningslinjer.

Som del av den løpende oppfølgingen, følger SpareBank 1 Forvaltning med på veiledning fra norske myndigheter, OECDs kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv, eventuelle oppdaterte anbefalinger fra Etikkrådet og NBIMs eksklusjonsliste, videre oppdateringer fra FNs database (forventet i 2025) og rapporter fra sivilsamfunnsorganisasjoner.